

JOS VAN IMMERSEEL EN AYAKO ITO SCHUBERT / BRAHMS

Zondag 9 juni om 11u - Duur: 60 min. zonder pauze

Programma

Jos van Immerseel & Ayako Ito piano 4-handig

1) Franz Schubert, werken uit 1828

- Rondo A Dur D 951
- Fantasie f moll D 940
- Duo (zgn. Lebensstürme) D 947

2) Johannes Brahms, werken uit 1865 en 1868

- Walzer opus 39 nrs 1, 2, 4, 15
- Ungarische Tänze nrs 6, 11, 5

Hammerflügel door Christopher Clarke, Cluny, 1997-2000, Facsimile van Conrad Graf, Wenen, 1826
Eigendom van vzw Orfanto, Antwerpen

Jos van Immerseel over de werken

Schubert en Brahms worden in onze tijd nog relatief vaak uitgevoerd, en terecht. Toch is er een genre dat grotendeels onbelicht blijft: het repertoire voor klavier vierhandig. Deze muziek wordt vaak beschouwd, misschien geringschattend, als huis- en amateurmuziek.

Nochtans schreven Schubert en Brahms voor klavier vierhandig een aantal hoogwaardige werken, Schubert zelfs meesterwerken, voor een totaal van zowat vijf uur muziek!

Deze muziek is misschien minder virtuoos dan de solowerken, ook niet zo spectaculair zoals de muziek voor twee piano's, en ja, twee spelers aan één klavier, het ziet er in de concertzaal een beetje vreemd uit. Evident, het is kamermuziek, bedoeld om beluisterd en van genoten te worden in gezelschap. En dat vergeten we best niet, ook als we deze muziek meemaken in een iets grotere ruimte...

Daarenboven beluisteren we deze muziek misschien het best op het instrument waarvoor deze muziek gecomponeerd is, nl. de Weense vleugel, die geen voorloper was van de "huidige" vleugel, maar een apart wonder in de boeiende geschiedenis van de klavieren. De goede Weense vleugel bezit een rijke resonantie en de geraffineerde Weense mechaniek laat nuances en klankkleuren verschijnen, die op geen enkel ander klavier mogelijk zijn.

Schuberts werken voor klavier vierhandig zijn absolute meesterwerken. De werken die vandaag gespeeld worden zijn allen gecomponeerd in Schuberts laatste jaar, 1828, een jaar vol creativiteit. Naast de gespeelde werken voltooide hij in dat jaar, het 'Pianotrio in Es', 'de Mis in Es', de 'Drei Klavierstücke', het 'Strijkkwintet', 'Schwanengesang', de drie laatste 'Klaviersonates', 'Der Hirt auf dem Felsen', én de 'Grosse Symphonie in C'.

Verbluffend... en dat door een jongeling van amper 31 jaar jong.

Het 'Rondo' is geniaal melodisch, lyrisch en subtiel, en toch vol eigenzinnigheid. 'De Fantasie' behoort tot de belangrijkste werken die Schubert schreef en werd al gauw beroemd. Diepe treurnis en heimwee, maar ook opstandige blijheid gaan tot de kern van de menselijke gevoelens. Grossartig!

Het 'Duo' brengt scherpe contrasten van stemming, zachtheid en passie. Het werk wordt in de Schubert-literatuur algemeen geroemd als de "eerste vierhandige Symfonie".

Brahms was een groot Schubert-bewonderaar en inspireerde zich op Schubert bij het schrijven van zijn 'Walzer' voor vierhandig klavier. De wals was in Wenen in die tijd bijzonder populair geworden, maar bij Brahms wordt elke wals een bijzonder kleinood. Het zijn miniaturen geïnspireerd op de volkse muziek die Brahms omringde. Ze zijn minder "serieus" dan zijn overige werk, maar daarom niet minder waardevol, wel integendeel.

De 'Ungarische Tänze' zijn een ander verhaal. Brahms was reeds jong door de Hongaarse muziek en

zijn typische uitvoeringswijze geboeid en dat werd uiteraard intensiever sinds zijn aanwezigheid in Wenen vanaf 1862, waar hij die muziek dagelijks hoorde door de straatmuzikanten. Alhoewel de meesten daarvan geen Hongaren waren, maar eerder Zigeuners uit Centraal-Europa, noemde men hen in de volksmond "Hongaren". Brahms schreef vervolgens 21 'Hongaarse dansen' waarvan hij zijn uitgever vertelde dat ze door hem slechts bewerkt waren ("von mir nur gesetzt").

De nu vaak gespeelde orkestraties dateren van later en zijn grotendeels van andere componisten. In de oorspronkelijke klavierversies zijn het syntheses van verschillende oorsprong en verschillende uitvoeringswijzen, die door Brahms uiteraard ingekleurd werden. Ze werden vrij snel populair en vreemd genoeg werd er één dans door hemzelf "ingespeeld" als het enige klankdocument wat van hem bewaard is gebleven...

Jos van Immerseel

Klavierspeler, dirigent, onderzoeker, collectioneur en professor: Jos van Immerseel is het allemaal. In 1987 stichtte hij Anima Eterna Brugge, een symfonisch orkest dat gebruik maakt van de instrumenten die de componisten geïnspireerd hebben. Anima Eterna is in residentie in het Concertgebouw Brugge sinds 2003.

Van Immerseel doceerde aan de Conservatoria van Antwerpen, Amsterdam en Parijs en werd als gastdocent uitgenodigd door o.a. de Indiana University (Bloomington) en het Kunitachi-College (Tokyo). Hij bouwde een unieke verzameling historische klavieren uit die hem soms vergezellen op zijn concerten en ingezet worden bij cd-opnames. Zijn werk is te beluisteren op meer dan 120 cd's opgenomen voor Sony, Deutsche Grammophon, Channel Classics en Alpha, één van de toonaangevende labels van Outhere Music.

In 2010 ontving hij de carrièreprijs van de stad Bremen, in 2018 volgde de Klara carrièreprijs. In 2019 werd hem door viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Cultuur, Sven Gatz een ereteken overhandigd omwille van een leven vol verdienste voor de Vlaamse klassieke muziek.

AYAKO ITO

Ayako Ito is geboren in Tokyo, Japan. Zij startte er haar pianostudie aan het Toho Gakuen College of Music en behaalde het Bachelor diploma voor piano in 1998. In Europa studeerde ze o.a. en bij Jos van Immerseel voor pianoforte aan het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen. Ze behaalde in 2002 een Master met grootste onderscheiding voor Pianoforte en Kamermuziek. Vervolgens was ze drie jaar gastdocent pianoforte aan hetzelfde Conservatorium.

Sinds 2000 geeft Ayako Ito in Europa en Japan recitals op diverse types klavierinstrumenten.

In 2022 is haar Schubert cd verschenen op Challenge Classics en kreeg internationale prijzen in Frankrijk (Diapason), America Record Guide, Engeland (Gramophone), Duitsland, Italië, Nederland, België en Japan.

TOUT COURT

Seizoensvoorstelling op vrijdag 7 juni van 17u tot 22u30

Kom op vrijdag 7 juni proeven van ons nieuw seizoen!

We serveren je smakelijke hapjes theater, dans en muziek in de binnentuin van De Spil. Violiste Ann Cnop van Le Pavillon de Musique is ook van de partij. Op verrassende plekjes in het gebouw kan je binnengluren in een mini-theatertje of even tot rust komen bij een podcastinstallatie. Niets is wat het lijkt op deze bijzondere avond. Een glasbol op onze koer? Een woonwagen in de voortuin? Loopt daar nu een kip?

En als je het bos niet door de bomen ziet, dan leiden de programmatoren je heel graag door het programma tijdens een mini-date.

Iedereen welkom tussen 17u en 22u30. We zorgen voor artistieke én culinaire hapjes en uiteraard voor de kraakverse **seizoensbrochure**. Gratis en voor niets en zonder reservatie.

KORTE proevertjes op de binnenKOER van De Spil wordt TOUT COURT genieten!